

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

General: En el món actual, les dones estan aconseguint presència en espais i àmbits que en els últims segles els hi havien estat formalment prohibits. I, d'entre aquests àmbits, el món audiovisual i de les comunicacions no n'és una excepció. Segons el Llibre blanc de la professió periodística, publicat el 2006, a les facultats de comunicació catalanes les alumnes ja eren un 70% de l'alumnat total, però... Què succeeix després? A l'hora de traspasar aquestes dades al món laboral, la presència de les dones cau sorprenentment. Segons la Memòria del Col·legi de Periodistes de Catalunya, el 2013 les dones representaven només el 37,1% dels professionals en el sector periodístic a Catalunya

<https://www.youtube.com/watch?v=ou7Fq9yRMLw&feature=youtu.be>

Font: eduCAC

Passa el mateix en tots els àmbits? Cicles de nois? Cicles de noies? Carreres de nois? Carreres de noies? Analitzem quins estudis trien les noies i els nois!

Per grups **d'experts** feu una revisió i anàlisi dels materials proposats. Assenyaleu aquells aspectes més rellevants i que us han sorprès. Seleccionen les idees principals i comenteu-les. Relacioneu-les i concreteu-les per poder-les explicar al vostre equip de treball. Tots els grups teniu una activitat d'anàlisi de dades estadístiques desagregades.

– GRUP A

Carreres de noi, carreres de noia: les universitats reproduïxen els rols de gènere de l'àmbit domèstic

Un estudi alerta que les dones s'infravaloren i tenen una pitjor percepció de les seves capacitats

4 min. BARCELONA 15/05/2019 14:08 Traduccions: CAT CAS

LAIA VICENS

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

Segons un estudi, les dones s'infravaloren i tenen una pitjor percepció de les seves capacitats

Teresa Feu és una de les deu noies d'un dels grups de tercer de matemàtiques de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), on hi ha apuntades 60 persones. No són ni el 17% de la classe, quan, en realitat, les dones són majoria a les universitats (62%). També en aquest àmbit les "asimetries" entre homes i dones encara són "molt grans", segons va dir Ernest Pons, un dels autors de l'estudi 'Via universitària (2017-2019)', elaborat per la Xarxa Vives d'Universitats, que ha conclòs que les carreres universitàries reproduïxen les tasques de l'àmbit domèstic marcades pel gènere. No només perquè hi ha la percepció social que existeixen carreres de noi i de noia, sinó perquè elles, ja en l'etapa universitària, inverteixen més temps que ells en anar a classe, estudiar, tenir cura d'altres i fer feines de casa.

L'estudi reflecteix que les dones tendeixen a orientar-se cap a les àrees de salut i de cura –infermeria, educació...–, mentre que els homes opten pels graus que tenen a veure amb "l'espai exterior de poder i de presa de decisions", que, a més, són les professions que "tenen més oportunitats laborals, reconeixement i prestigi social". A tall d'exemple: en graus d'intervenció social, educació, psicologia o medicina les dones representen més del 70% dels estudiants, mentre que en TIC o tecnologies industrials la presència femenina amb prou feines supera el 20%.

Per si no fos prou, a les carreres més masculinitzades les dones tenen una pitjor percepció de les capacitats pròpies. És el que es coneix com el síndrome de la impostora, que també es produeix en àmbits com la política o la comunicació, i que significa que les dones tendeixen a menysvalorar-se més que els homes i a pensar que no estan capacitades per fer una feina. "De petites ens diuen que no és un món per a nosaltres, però no és veritat. Amb ganes i amb estudi també podem", diu la Teresa. Ella, que fa classes particulars a estudiants més joves, ja ha vist que des de ben petits nois i noies creixen molt marcats per aquests prejudicis socials. "En matemàtiques se'n surten igual de bé tant ells com elles, però sí que veig que a elles els falta més confiança. Als nois els explico una cosa

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

i em diuen «D'acord, d'acord », i elles necessiten que els hi digui que ho estan fent bé per assegurar-se que ho saben", exemplifica.

La síndrome de la impostora, a la 'uni'

La Teresa també ha notat en primera persona aquesta síndrome. "Les noies repetim més assignatures perquè crec que no confiem tant en nosaltres mateixes com ells", diu. L'estudi de la Xarxa Vives diu, però, que no hi ha diferències en els resultats acadèmics entre homes i dones en aquestes carreres més masculinitzades. Ho corrobora la vicerectora de docència i estudiantat de la UPC, Núria Garrido. "No són ni millors ni pitjors", assegura, i explica que les noies que opten per aquests graus "ja han superat els estereotips i són alumnes que tiren moltíssim".

"Una cosa bona de Trump és que ha fet renéixer el moviment feminista als EUA"

Si, òbviament, el problema no rau en les capacitats, per què hi ha poques dones que vulguin fer carreres tecnològiques? Garrido ho atribueix al "bombardeig continu" durant la infància. "No en som conscients però el nostre subconscient va guardant aquests estereotips i la manca de referents femenins en aquests sectors", assegura. Per això, la UPC vol anar a l'arrel del problema i anar a captar talent femení en edats primerenques perquè el 25% actual de dones en aquesta universitat passi a un 30% en cinc anys. "A batxillerat ja anem tard perquè ja han hagut de seleccionar l'itinerari", diu. Així, impulsen el programa Aquí STEAM – les sigles en anglès de les àrees de ciències, tecnologia, enginyeria, arts i matemàtiques–, que desenvoluparà una plataforma online que aglutini i creï comunitat entre tots els actors que s'estan movent per promoure les vocacions tecnològiques entre les noies, i també el segell Escoles STEAM Aquí, per reconèixer els centres que fan iniciatives en aquest sentit. També es distribuirà una agenda escolar en què es facin visibles els referents femenins actuals d'aquests sectors.

En aquesta línia, l'estudi de la Xarxa Vives proposa "transversalitzar la perspectiva de gènere en la docència de totes les àrees de coneixement" per

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

incorporar-hi l'impacte de gènere i més bibliografia equilibrada per sexe, així com donar més visibilitat als models masculins i femenins que trenquin estereotips de gènere.

Anàlisi de dades estadístiques desagregades <https://www.idescat.cat/>

– GRUP B

L'FP industrial encara és cosa d'homes

La Generalitat bonificarà la matrícula de les alumnes que vulguin accedir als cicles més masculinitzats

Diversos alumnes treballen la fusta al taller de l'Escola del Treball a Barcelona. CONSUELO BAUTISTA

La formació professional (FP) de tall industrial és cosa d'homes. La paritat global en els estudis de grau mitjà i superior (42,7% i 49,8% d'alumnes dones, respectivament) xoca amb l'acusada bretxa de gènere que s'ha instal·lat en els cicles més tècnics: en Electricitat i Electrònica, les dones suposen menys del 5% de l'alumnat i en Transport i Manteniment de vehicles, el 2,7%. El cas més flagrant és el dels estudis d'Instal·lació i Manteniment, on hi ha 24 dones matriculades (1,8%). Per revertir aquestes dades, el Departament d'Educació bonificarà la matrícula de les alumnes de grau superior que vulguin accedir als cicles més masculinitzats.

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

“Hi ha un tema cultural clar”, justifica Joan Lluís Espinós, director general d'FP del Departament. La bretxa de gènere es perpetua i es repeteix en els dos nivells formatius d'FP. Segons les dades del curs passat, només 131 dels 3.080 estudiants de cicles superiors d'Electricitat i Electrònica eren noies. En els estudis d'Energia i Aigua, en van ser 16. En canvi, en els cursos d'Imatge Personal, elles són el 94,6%.

“Quan entrem en famílies industrials, com l'energia, la mecànica i la instal·lació industrial, la bretxa de gènere es manifesta de manera preocupant”, admet Espinós. Però no en tots els estudis tècnics es visualitza aquest desfasament, matisa el director general d'FP. “En les famílies de Química i Alimentació tenim una proporció més o menys igual”, assegura. En els cicles vinculats al món alimentari, el 48,59% són dones; en els de Química, elles són el 44,37%. La presència majoritària de dones en els cicles de grau superior es limita, a més d'Imatge Personal, a Administració i Gestió (65,8%), a l'àrea sanitària (78,3%), als serveis socioculturals i a la comunitat (85,4%) i al camp tèxtil i de confecció (gairebé el 85% dels matriculats).

Només el 5% dels estudiants del cicle d'Electricitat són dones

La bretxa es repeteix en els cicles de grau mitjà. En el curs de Fusta de l'Escola del Treball de Barcelona, Alba Basco és l'única noia a l'aula. “Sempre em van agradar els treballs manuals, però pensava que era més per a nois i vaig estudiar Magisteri i Filologia Anglesa. Però al final, em vaig dir: ‘Has de fer el que t'agrada’. I ara soc aquí”, explica aquesta alumna de 28 anys. Va deixar una feina segura i un sou fix per dedicar-se al que li agradava. “Als 16 anys, l'FP queda com a una cosa desplaçada i, a més, hi ha uns rols, i això sembla una mica d'homes. Però nosaltres som igual de vàlides que ells per als treballs manuals”, reivindica. A Catalunya, els cicles mitjans de Fusta, Moble i Suro compten amb 35 noies, el 10,8% del total d'alumnes matriculats.

El mateix passa en els estudis de Mecànica. A l'altre costat del taller de Fusta, a l'edifici principal de l'Escola del Treball, diverses desenes de nois es perden entre la maquinària industrial. Entre els alumnes de Mecanització, gairebé tots homes, apareixen Meritxell Navarro, de 16 anys, i Sofía Gorostidi, de 17. Elles formen part de l'escàs 3,2% de dones

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

(52, en números absoluts) que cursen Fabricació Mecànica. “Jo ja sabia des del principi que no hi hauria noies. No passa res, no em moriré per ser l'única noia. Si t'agrada, has de lluitar per això. No tinguis por del que diguin de tu”, apunta la Sofía. I la seva companya coincideix. “En acabar l'ESO, vaig decidir provar aquest cicle, que engloba totes les assignatures que m'interessaven. No pots fer cas de l'estereotip. Hi ha poques noies perquè falta informació i la gent es pensa que ells es ficaran amb les noies pel fet de fer un cicle de maquinària, i no és així”, conclou la Meritxell. En els cicles mitjans d'Electricitat i Electrònica, Protecció Civil, Energia i Aigua, Mecànica, Fusta i Transport i Manteniment de Vehicles, el percentatge de noies no arriba al 5%. En Seguretat i Medi Ambient, són el 0%.

El director general de la FP aposta per reforçar l'orientació de l'alumnat

Per revertir aquestes xifres, Educació promou, des d'aquest curs, la matriculació de dones en cicles industrials de grau superior a través d'una bonificació del 50% en el preu de la matrícula. “Tenim professions identificades culturalment amb el gènere i tenim molta feina per fer. Hem aplicat aquesta mesura per eliminar la bretxa de gènere i atendre les necessitats del mercat que hi hagi més persones formades de les que tenim ara”, assenyala Espinós.

Amb tot, per combatre la profunda bretxa de gènere en aquests estudis, el director general d'FP defensa també treballar des de l'educació bàsica “amb models que reflecteixin persones amb èxit professional en diferents sectors”. A més, Espinós aposta per reforçar l'orientació de l'alumnat. “Hem de millorar la formació dels orientadors, definir el contingut de l'orientació a partir de la igualtat d'oportunitats. La informació en l'orientació és important, perquè la inserció laboral en aquests estudis és del 100% i els sous són altíssims”, adverteix l'alt càrrec.

Anàlisi de dades estadístiques desagregades <https://www.idescat.cat/>

Enreda't amb el teu futur!

Biaix de gènere en estudis i professions, i també al mercat laboral

– GRUP C

<https://www.ccma.cat/324/les-noies-continuen-sent-una-excepcio-en-carreres-com-enginyeria-informatica/noticia/2866918/>

Anàlisi de dades estadístiques desagregades <https://www.idescat.cat/>

– GRUP D

- Anàlisi de dades estadístiques desagregades <https://www.idescat.cat/>
- Informe Radiografia de la presència de les dones en els estudis de formació professional a la ciutat de Barcelona. Pàg. 69-70. Fundació BCN de la Formació Professional.
- I què passa amb el personal docent i investigador. Analitzeu les dades de l'informe Biaix de gènere a les universitat; pàg. 29-34. Xarxa Vives d'Universitats (**).

(**) Implica més dedicació i esforç per comprendre els continguts i les idees de l'informe.